

Til
Finansdepartementet
Postboks 8009 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 9. mars 2016

Høringsuttalelse til NOU 2015:15 «Sett pris på miljøet»

Natur og Ungdom vil med denne høringsuttalelsen kommentere enkelte av forslagene til Grønn skattekommisjon i NOU 2015:15 «Sett pris på miljøet»

Oppsummering av våre innspill

Vi er negative til følgende forslag

- Nedtrapping av CO₂-avgiftene, til fordel for klimakvoter. Kvotesystemet fungerer ikke i dag. Det er for mange kvoter tilgjengelig, og dermed altfor billig å forurense. Da blir det ingenting som får næringslivet til å omstille seg. CO₂-avgiften må heller økes til 1000 kr/tonnet.
- Redusert produksjonsstøtte til, og avgift på, rødt kjøtt. Dette vil ramme produsenter som bruker norske ressurser til å produsere mat. Gitt et uendret kjøttforbruk vil dette også føre til mer import av kjøtt, som vi ikke har kontroll med produksjonen av. Vi må redusere kjøttforbruket i Norge, men disse forslagene er feil vei å gå.
- Å fjerne vegbruksavgiften på drivstoff, senke avgiftene på fossile biler og øke avgiftene på el-biler. Dette vil gi Norge Europas laveste drivstoffpriser. Det vil også gjøre at flere velger fossile biler, framfor utslippsfrie. Det er ikke måten å gjøre den norske bilparken mer miljøvennlig på, tvert imot.

Vi er positive til følgende forslag

- Avgift på nedbygging av natur, eksempelvis myr, gitt at det faktisk blir vanskeligere å bygge ned verdifull natur. Da må avgiften settes tilstrekkelig høyt. Avgiften bør innføres som en naturavgift, med CO₂-utslipp som en komponent.
- Fjerning av subsidier til skogsbilveier og taubaner i brattlendte og vanskelig tilgjengelige skogområder, ettersom disse subsidiene ofte muliggjør hogst i gammel, artsrik skog.
- Økt CO₂-avgift for drivstoffbruk i fiskeflåten
- Innføring av køprising i storbyene
- Klimaavgifter på flyreiser til utlandet, og fjerning av taxfree-ordningen

Andre innspill:

- Vi savner at karbonavgift til fordeling ikke er omtalt i NOU-en, og mener dette må innføres. Karbonavgift til fordeling er en gradvis stigende avgift på CO₂-utslipp, hvor inntektene blir fordelt tilbake til innbyggerene.
- Vi vil foreslå en avgift på deponering av gruveavfall. En slik avgift vil føre til bedre utnyttelse av ressursene man tar ut fra fjellet.

- Vi mener også at nettariffen og el-avgiften må økes. Dette vil bidra til en mer effektiv el-bruk gjennom energieffektiviseringstiltak. For å unngå at økt el-avgift fører til overgang til mer forurensende energikilder, må en økning skje parallelt med en økning av avgiften på fossil energi.

På vegne av Natur og Ungdom

Ingrid Skjoldvær
Leder

Gaute Eiterjord
1. nestleder

Utdypende kommentarer

Nedtrapping av CO2-avgift til fordel for klimavoter

Grønn skattekommisjon foreslår en nedtrapping av CO2-avgiftene, til fordel for klimavoter. Dette mener vi vil fjerne et veldig viktig virkemiddel. Systemet med klimavoter fungerer ikke i dag. Det er for mange kvoter tilgjengelig, og dermed altfor billig å forurense. Da blir det ingenting som får næringslivet til å omstille seg. Vi vil heller foreslå at man bygger videre på dagens CO2-avgift, og øker denne.

Økt avgift på forurensing er viktig for å få fart på investeringer i fornybar energi og andre viktige klimatiltak, blant annet på sokkelen. Det er et vedtatt mål at middeltemperaturen på kloden ikke kan øke med mer enn 2 grader. Ifølge FNs klimapanel fordrer dette en CO2-avgift på 100 amerikanske dollar per tonn.

CO2-avgiften på norsk sokkel er i dag svært lav. I klimaforliket fra 2012 økte Stortinget avgiften med 200 kr per tonn CO2, men fortsatt ligger ikke avgiften på et høyt nok nivå for å sikre gjennomføring av klimatiltak. I dag ligger den på om lag det samme nivået som den gjorde før den ble satt ned i 2007, men den er fortsatt lavere enn hva den var på 90-tallet. Oljeindustrien sine utslipp har økt med 78 % siden 1990, selv etter at CO2-avgiften ble innført i 1991. For å få gjennomført tiltak som elektrifisering av oljeplattformer på sokkelen pekte rapporten fra Klimakur 2020 på en CO2-avgift nærmere 1000 kr/tonnet. Natur og Ungdom foreslår at CO2-avgiften økes til 1000 kroner/tonnet.

Redusert produksjonsstøtte til, og avgift på, rødt kjøtt

Grønn skattekommisjon foreslår redusert produksjonsstøtte til rødt kjøtt, og en avgift på rødt kjøtt. I et klimaperspektiv er det selvsagt viktig at vi spiser mindre kjøtt. Men disse forslagene blir feil vei å gå, av flere grunner.

Selv om drøvtyggere har metanutslipp, er det fornuftig å basere kjøttproduksjonen i Norge på grovfôr- og beiteressurser. I kjøttproduksjon må nemlig ressursregnskapet være en avgjørende faktor. 800 millioner mennesker sulter i verden i dag, og verdensbefolkninga øker. Samtidig vil klimaendringer føre til redusert matproduksjon. Da har alle land et ansvar for å ta i bruk egne arealer for å produsere mat. Norge er først og fremst et grasland, og vårt

bidrag til global matsikkerhet er å bruke gras- og beiteressursene til matproduksjon, ved drøvtyggere som ku, sau og geit.

Drøvtyggere er de eneste dyra som kan foredle disse ressursene til høyverdige matvarer som melk og kjøtt. Beite er også viktig for å opprettholde kulturlandskapet, som 24 % av de truede artene i norsk natur er avhengig av.

Forslagene om redusert støtte til og avgift på rødt kjøtt vil vri forbruk og produksjon av kjøtt over på dyreslag som det er mindre miljøvennlig å produsere i Norge. Produksjon av lyse kjøttslag som svin og kylling er basert på kraftfôr, som består av blant annet korn, mais og soya. Den importerte soyaen som brukes i norsk kraftfôr dyrkes i Brasil, på områder som tidligere var regnskog eller savanne. Å basere kjøttproduksjonen på import av ressurser som ødelegger artsrike økosystemer i Sør-Amerika, som inneholder store mengder karbon, er på ingen måte klimavennlig.

Forslagene vil også kunne gi mer import av kjøtt, noe vi ikke mener er gunstig i et klima- eller matsikkerhetsperspektiv. Allerede i dag er det et større forbruk av storfekjøtt i Norge enn det som blir produsert. Vi importerer ca. 1/5. Ifølge FAO har storfekjøttet vi importerer i gjennomsnitt dobbelt så høye utslipp av klimagasser som det norskproduserte. Norge har også verdens laveste antibiotikabruk i matproduksjonen. [Ifølge Matilsynet var det ikke antibiotika i norsk slakt i 2015.](#)

Vi vil for øvrig vise til [rapporten fra det regjeringsutnevnte klimautvalget for landbruket](#), som foreslår en rekke tiltak for å redusere utslipp fra matproduksjon i Norge uten å redusere matproduksjonen.

Fjerning av vegbruksavgift, lavere avgifter på fossile biler og dyrere nullutslippsbiler

I grønn skattekommisjons forslag ligger det til grunn at veibruksavgiften på drivstoff, som er på 4,99 kroner per liter bensin og 3,44 kroner per liter diesel, skal fjernes. Dette vil gi Norge Europas laveste drivstoffpriser, med pumpepriser på 6-7 kroner per liter. For bensinbiler vil kjørekostnaden bli 3-4 kroner billigere per mil de kjører.

Kommisjonen foreslår også at bompengene i byområdene kan differansieres etter tidspunkt på dagen, og miljøpåvirkning fra kjøretøyet for øvrig. Dette er et viktig tiltak for å redusere bilbruken i byene og oppmuntre til mer kollektivtransport, sykkel og gange.

For den bilbruken som er igjen i byen er det derimot viktig at disse bilene er utslippsfrie. Dette er også viktig for bilbruken utenfor byene, der det kan være mer utfordrende å få til kollektivtransport, og el-biler og ladbare hybridbiler kan være lettere å bruke. Kommisjonens forslag innebærer lave rabatter for el-biler, og høyere pris ved kjøp av el-biler og hybrid-biler. Prisene på fossilbiler skal derimot senkes. Dette er feil vei å gå om man skal bytte ut den fossile bilparken vår med en som ikke forurensar.

Avgift på nedbygging av natur, og deponering av gruveavfall

Kommisjonen foreslår en avgift på nedbygging av natur, eksempelvis myr. Dette kan være et viktig tiltak for å beskytte mer natur som er viktig for truede arter, og som holder på karbon, mot nedbygging. Men en slik avgift må settes tilstrekkelig høyt, slik at det faktisk blir vanskeligere å bygge ned verdifull natur. Avgiften bør innføres som en naturavgift, med CO₂-utslipp som en komponent.

I denne sammenheng vil vi foreslå innføring av avgift på deponering av gruvavfall. Gruveindustrien er på fremmarsj i Norge, og problemet med håndtering av avfallet er voksende. Avfall fra gruveindustrien er en ressurs og gruver uten avfall bør bli en nasjonal målsetning. For å få til dette må regjeringen innføre insentiver for å redusere avfallsmengden fra gruveindustrien. Prising av avfall vil føre til bedre utnyttelse av avfallet som ressurs, og følger prinsippet om at forurensere betaler. Avgiften bør ikke omfatte tilbakefylling av gruveavfall i gruvegangene. Det vil stimulere til en miljøvennlig gruvenæring som utnytter avfallet som en ressurs i stedet for å legge det i deponier på land og i sjø, med store miljøkonsekvenser. En avgift kan utformes på ulike måter, eksempelvis gjennom en avgift på deponering. Polen har innført en slik avgift, på 24 kr per tonn regulær avfallsmasse som deponeres og 35 kr per tonn metallholdig eller vanskelig avfall. I tillegg kan det innføres en avgift på uttak av nye masser, dette vil bidra til at andre næringer også vil bruke avgangen fra gruver i stedet for å åpne nye brudd for uttak.

Fjerning av subsidier til skogsbilveier og taubaner

Kommisjonen foreslår å avvikle statlig støtte til bygging av skogsbilveier og taubaner. Dette mener vi er et godt forslag, ettersom denne støtten fører til inngrep i skogsområder som er svært viktig for det biologiske mangfoldet. Slik tilskuddsordninger muliggjør skogdrift i områder som er vanskelig tilgjengelige, hovedsakelig i bratt terreng. Fordi det er vanskelig å drive skogdrift i disse områdene, har avirkningen vært lav i svært lang tid, noe som fører til at disse områdene har et unikt biologisk mangfold som ikke finnes i kulturskogene. Gammel skog er svært viktig for det biologiske mangfoldet og binding av karbon. Norge har forpliktet seg internasjonalt til å stanse tapet av biologisk mangfold gjennom FNs konvensjonen for biologisk mangfold (CBD), og halvparten av de truede artene i Norge fins i skogen. Å stanse subsidiering av skogdrift i verdifulle områder er et skritt i rett retning hvis man skal stanse tapet av biologisk mangfold og motvirke uheldige konsekvenser av klimaendringene.

Økning av CO2-avgift for fiskeflåten

Kommisjonen foreslår en økning i CO2-avgift for fiskeflåten, som i dag ikke betaler grunnavgift for mineralolje og en sterkt redusert CO2-avgift. Dette mener vi er et godt tiltak. Fiskeflåten slipper ut omtrent like mye CO2 som innenriks norsk flytrafikk. Det er store fartøyer som står for den desidert største andelen av fiskeflåtens utslipp. Bortfall av drivstoffsubsidier vil styrke konkurranseevnen til den arbeidsintensive delen av fiskeflåten. Det vil igjen gi et mer bærekraftig fiske, der mindre drivstoffintensive fangstmetoder vinner fram på bekostning av de drivstoffsløsende. Som kompensasjon for bortfall av drivstoffsubsidier kan fiskerfradraget økes ytterligere.

Avgift på flyreiser og taxfree-ordningen

Om avgifter på flyreiser skriver kommisjonen at en sete/passasjeravgift for flygninger mellom Norge og områder utenfor EØS bør vurderes nærmere. Vi mener klimaavgifter på flytrafikk er viktig, og at det også må gjelde utenlandsflyvninger. I dag er klimagassutslippene fra norske flyselskap på over tre millioner tonn CO2, og økte med 80 prosent i perioden 2005-2011.

Noen av Europas mest trafikkerte flystrekninger er i Norge. Oslo - Trondheim, Oslo - Bergen og Oslo - Stavanger. Disse strekningene topper de europeiske flystrekningene, til tross for at det finnes høyverdige alternativer til fly her. Natur og Ungdom er glad for at Stortinget i fjord

vedtok å innføre en flyseteavgift på flyreiser, og mener man må bygge videre på og øke denne. For at flyseteavgiften skal gi reell miljøgevinst, vil vi også foreslå at inntektene fra flyseteavgiften øremerkes jernbaneanleggbygging for å gi reisende et bedre og mer fullgodt alternativ til fly.

For øvrig er vi meget positive til forslaget om å fjerne taxfree-ordningen, ettersom dette belønner flypassasjerer på en måte som mer miljøvennlige transportmåter ikke har mulighet til å gjøre.

Nettariffen bør økes, og el-avgiften oppjusteres

Grønn skattekommisjon skriver lite om endringer i avgifter for å få til en endring i bruk av energi. Her har kommisjonen oversett et svært viktig område. Vi går i mot et stort kraftoverskudd i Norden de neste årene. Derfor er det viktig at fokuset på å fremdeles få gjennomført tiltak for energieffektivisering og -omlegging er høyt i årene som kommer. Vi kan ikke la den økte produksjonen av fornybar energi stå i veien for en smartere og mer effektiv energibruk.

Potensialet for energisparing er enormt, både i husholdninger, offentlige bygg, kontorlokaler og innen industrien. Natur og Ungdom vil foreslå at påslaget på nettariffen økes fra 1 øre til 2 øre, og at disse midlene overføres til Energifondet. Dette vil skaffe økte midler til å drive med energieffektivisering og øke rammene for Energifondet. Dette vil føre til en økning på om lag 780 millioner kroner. Vi tror en økning i nettariffen vil bli akseptert blant folk flest, så lenge midlene som inndrives gjør det mulig for husholdninger å redusere energiforbruket sitt.

Samtidig som nettariffen økes bør også el-avgiften justeres opp. Dette er et tiltak som kan bidra til en mer effektiv el-bruk gjennom energieffektiviseringstiltak, samt en overgang fra elektrisitet til mindre høyverdige energiformer, som bioenergi, til oppvarming. I Norge er el-avgiften i dag på 16 øre/kWh, mens den i Sverige er på 36,75 øre/kWh. Inntektene fra en økning i el-avgiften må komme forbrukerne til gode gjennom bedre støtteordninger for energieffektivisering. For å unngå at økt el-avgift fører til overgang til mer forurensende energikilder, må en økning skje parallelt med en økning av avgiften på fossil energi.

Karbonavgift til fordeling bør innføres

Kommisjonen nevner ikke karbonavgift til fordeling. Vi vil spille inn dette som et viktig forslag for å redusere klimagassutslipp og vri forbruket til å bli mer bærekraftig. Karbonavgift til fordeling er en gradvis stigende avgift på CO₂-utslipp, hvor inntektene blir fordelt tilbake til innbyggerene. Avgiften settes på produksjon av olje, kull og gass. Dette vil føre til at det koster mer å kjøpe forurensende produkter. Avgiften vil føre til at personer som har et mindre karbonfotavtrykk enn gjennomsnittet, vil få mer tilbake enn de betaler i økte avgifter. De med større karbonfotavtrykk enn gjennomsnittet betaler mer enn de får tilbake.

I tillegg innføres en toll på import av varer og forurensende tjenester som flyreiser. Tollen tilsvarer utslippene varen har ført til. For at norske varer ikke skal utkonkurreres i land uten karbonavgift må karbonavgiften på varer til eksport refunderes. Innføring av karbonavgift til fordeling må innføres med tiltak som gjør at det ikke går ut over desentralisert bosetting, næringsstruktur og matproduksjon over hele landet.

Natur og Ungdom mener at karbonavgift til fordeling er et viktig tiltak for å redusere verdens klimagassutslipp. Det kan være med å bidra til å få verden ut av stillstanden som preger de internasjonale klimaforhandlingene, og inn i en fornybar framtid. Karbonavgiften går til kilden av problemet, og sørger for økt aksept for klimatiltak i befolkningen.